N°. 198. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk
Nieuws-Blad.

Donderdag 21 Augustus.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

BRUSSEL. — Het veel gerucht gemaakt hebbende proces voor het hof van assises te Mons, wegens de zaak der Brusselsche plunderingen van 5 en 6 April, is met eene algemeene kwijtschelding van al de beschuldigden geëindigd. Nadat door den president in de zitting van den 17den de debatten voor gesloten verklaard waren, [illegible] 287 [illegible] de jury voorgelegd. [illegible] Een uur na den avond de zitting weder hervat werd, werd op al de voorgelegde vragen door den president der jury ontkennend geantwoord. De beklaagden werden daarop gezamenlijk in vrijheid gesteld, en zwierven een uur later reeds rond door de straten van Mons. Verscheiden van dezelven waren gisteren morgen te Brussel alreede terug, de straten met een driekleurig lintje aan het knoopsgat rondloopende en van een aantal jongens uit de lage volksklasse gevolgd.

— De belgische bladen melden, dat de Engelsche gezant, sir *Adair*, binnen kort naar Parijs met verlof zal gaan. Ook de belgische oorlogsminister, *Evain*, die zich thans bij vorst *Leopold* te Ostende bevindt, begeeft zich voor eenigen tijd naar dezelfde hoofdstad.

— De arbeid aan den spoorweg in Belgie, namelijk van den zijtak tusschen Mechelen en Brussel, wordt volgens de belgische bladen met zulken ijver voortgezet, dat de werkzaamheden voor het gelijk maken van het terrein reeds voltooid zijn tot nabij de ijzeren brug van Laeken, waar de voortzetting van de Rue-royale te Brussel eene kromming maakt, om die brug te bereiken.

— Naar den *Belge* vermeldt zijn de officieren der belgische gemobiliseerde burgerwacht thans op voet van onbepaald verlof gebragt met toekenning van half soldij-traktement voor de maanden Julij en Augustus, die hun als gratificatie zal worden aangerekend.

— Te Antwerpen waren gisteren genoteerd: Belg. 97 [illegible]

PARIJS, den [illegible]

Volgens het [illegible] de jongste berigten van de Spaansche grenzen, dat de insurgenten zich met hunne hoofdmagt naar Biscaye wenden, waarschijnlijk om de aankomst van eenigen onderstand, welken zij over zee verwachten, te dekken. *Zumala Carreguy* zoude met een gedeelte zijner troepen in de vallei van Borunda zijn achtergebleven, om ook daar den vijand bezig te houden. De generaals *Rodil* en *Jaureguy* volgden de insurgenten op den voet, terwijl deze het gevecht schenen te ontwijken.

De inhoud dezer berigten komt zoo weinig overeen, met hetgeen vroeger door het gouvernement, ten aanzien van den toestand der beide partijen werd medegedeeld, dat men thans geheel buiten staat is zich daarvan een juist denkbeeld te vormen. Terwijl toch voor eenige dagen de bezetting der vallei van Bastan door de troepen der koningin, als eene beslissende gebeurtenis, waarna de insurgenten niet anders overbleef dan op Fransch grondgebied eene schuilplaats te zoeken, werd voorgedragen, blijkt het thans dat deze nog eene voldoende magt hebben behouden, om zich op het minder gunstig terrein van Biscaye te wagen, en tegelijk een ander gedeelte van hun leger achter te laten, hetwelk den generaal *Rodil* zal noodzaken, hetzij zijne magt te verdeelen, hetzij de vervolging van het hoofdkorps op te geven; en deze omstandigheden zijn van des te meer gewigt, omdat men door bijzondere tijdingen van de uiterste grenzen is onderrigt, dat er dagelijks in Navarre hevig gevochten wordt, zonder dat eene der partijen zich op een beslissend voordeel kan beroemen.

— Onder dagteekening van den 9den dezer, schrijft men uit Madrid, dat de kommissie der kamer van afgevaardigden, welke met het voorloopig onderzoek der finantiele voordragten is belast, met het ontwerp tot reductie der openbare schuld zeer weinig te vreden schijnt, zoodat hetzelve niet dan met belangrijke wijzigingen zoude worden aangenomen. Daar de ministers intusschen aan dezen maatregel het grootste gewigt hechten, meende men dat zij in dit geval hun ontslag zouden nemen, en werden reeds de heeren *Valdès*, *Calatrava* en anderen, die thans tot de oppositie behooren, als hunne vermoedelijke opvolgers genoemd.

In de zitting van de kamer der Procérès van den 8sten dezer, heeft de heer *Martinez de la Rosa*, een zeer uitgebreid verslag over de buitenlandsche betrekkingen van Spanje uitgebragt, waaruit echter niet anders bleek, dan dat het gouvernement tot nu toe vergeefsche pogingen had gedaan, om zich door de Noordsche mogendheden en onderscheidene andere staten te doen erkennen.

De koningin-regentes heeft den generaal *Rodil*, ter vergelding zijner goede diensten, tot den rang van markies verheven. Van gouvernementswege werden sints verscheiden dagen geene berigten uit de Baskische provincien bekend gemaakt; volgens loopende geruchten was *Rodil's* toestand niet zeer gunstig.

— De oppositionele dagbladen, onder anderen de *Constitutionnel*, toonen zich hoogst ontevreden over het antwoord des konings op het adres der kamer van gedeputeerden, waarbij men zich, meenen zij, opzettelijk alleen over het behoud der inwendige rust, niet over de finantiën, noch over andere gewigtige aangelegenheden heeft uitgelaten. Ten bewijze dat het ministerie over genoemd adres ganschelijk niet voldaan is, verzekert de *Gazette de France*, dat de heer *Thiers* den koning zijn ontslag heeft aangeboden.

— Op het oogenblik, waarin de minister van binnenlandsche zaken gisteren in de kamer van afgevaardigden het woord vroeg, om de ordonnantie van prorogatie mede te deelen, stond een der leden gereed, om het bestuur bepaalde inlichtingen te vragen, over de houding, die men, ten aanzien van het Spaansch gouvernement, omtrent het ontwerp tot reductie der schuld, voornemens was aan te nemen.

— Heden, uithoofde van den Zondag, geene fonds-notering.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten Augustus.

Heden morgen ten 6 ure vertrekt het veldbataillon der 's Gravenhaagsche schutterij van Overschie, en wordt tegen 11 ure in de residentie verwacht. De staf van het garnizoen en al de officieren zullen hetzelve te gemoet gaan. De stedelijke schutterij zal zich ten negen ure op de gewone plaats onder het geweer moeten bevinden. Des namiddags zal de geheele schutterij, zoo wel het terug keerende mobiele bataillon als de stedelijke, in de koekamp op brood, kaas en wijn onthaald worden. Morgen zal er door burgemeester en wethouders van 's Hage [illegible] serenaden te geven.

— In de *Utrechtsche Courant* leest men het volgende:

» Heden hadden wij het genoegen, onze stadgenooten in ons midden te zien terug komen, die in 1830 ter verdediging van Koning en Vaderland waren uitgetrokken. Ter hunner eer, hadden de inwoners gewedijverd in het verfraaijen hunner huizen met festons en guirlanden, vooral in de straten en langs de grachten, waardoor de dapperen trokken, terwijl bijna elk huis de nationale vlag had uitgestoken, welke ook van den Domstoren en andere publieke gebouwen waaide. Buiten de Tolsteegpoort, alwaar het bataillon aankwam, was eene eerepoort opgerigt, prijkende met het Utrechtsche wapen in het midden, en op zijde met de opschriften: *Trouw en Volharding*, welke deugden de Utrechtsche schutters, even als hunne mede-landgenooten, gedurende eenen zoo geruimen tijd hebben uitgeoefend. Aldaar was de stedelijke schutterij en het garnizoen geschaard, die het bataillon naar het Vreburg begeleidden. Behalve deze eerepoort en die bij de versierde tent van stadswege op het Vreburg opgerigt, zijn op onderscheidene plaatsen, door de inwoners, boogen en eerepoorten met groen versierd vervaardigd, en is alles aangewend, om luister aan de ontvangst bij te zetten."

— Zaturdag is te Arnhem binnen gemarcheerd het 1ste bataillon der 2de afdeeling Overijsselsche schutterij, gekommandeerd wordende door den Luit.-Kolon. *Block de Keth*, welk bataillon Zondag den 17den des morgens ten 4 uren naar Zutphen is vertrokken, om van daar naar deszelfs bestemming, Deventer, te vertrekken.

Zie hier voorts eene opgave van de dagen van aankomst der terugkeerende schutterijen in Gelderland:

2de	Bataillon	1ste	Afd.	Groningsche,	28	Augustus	te Velp.
1ste	»	1ste	»	Vriessche,	30	»	» Arnhem.
2de	»	1ste	»	»	29	»	»
1ste	»	2de	»	»	30	»	»
2de	»	2de	»	»	1	Septemb.	» Zutphen van Elst.
	Bataillon	Drentsche,			1	»	» Arnhem.
1ste	Bataillon	1ste	Afd.	Geld. (stedel.)	31	Augustus	» Nijmegen.
1ste	»	2de	»	»	30	»	» Arnhem.
2de	»	2de	»	»	28	»	»
3de	»	2de	»	»	29	»	»

— Dingsdag ochtend is te Amsterdam gepasseerd het reserve-bataillon van de 7de afdeeling infanterie, komende van Muiden, alwaar het nachtverblijf had gehouden en bestemd naar den Helder om aldaar garnizoen te houden.

— Uit Hamburg wordt gemeld, dat de aldaar uit Kopenhagen aangekomen Engelsche poolreiziger, kapitein Ross, den 12den dezer, naar Londen is teruggekeerd.

— Volgens berigt uit Kopenhagen, vertrok de korvet *Najaden*, den 10den Augustus naar IJsland, om den gekroonden Deenschen prins van daar af te halen en naar Fredericia over te voeren.

DUITSCHLAND.

Frankfort, den 17den Augustus.

Uit Berlijn schrijft men dat HH. KK. HH. de Kroonprins en Kroonprinses van Pruissen, den 15den dezer, met het stoomschip *de Ischora*, de terugreis van Petersburg zouden aannemen, en bijgevolg den 17den of 18den te Swinemunde werden gewacht. In dezelfde haven zag men ook eerstdaags een Zweedsch oefenings-eskader te gemoet, aan boord van hetwelk zich de Kroonprins van Zweden zoude bevinden.

— Te Mentz hebben eenige oude militairen, die tot het Fransche leger hebben behoord, het plan tot stand gebragt om een gedenkteeken voor hunne op het veld van eer gesneuvelde krijgsmakkers op te rigten. Aanvankelijk scheen deze zaak bij de stedelijke regering geene zwarigheid te ontmoeten; toen echter later eene [illegible] van het genootschap, met het borstbeeld van *Napoleon* voorzien, in het licht verscheen, bij begrafenissen van veteranen lijkredenen gehouden werden, waarbij vele honderden menschen tegenwoordig waren, en de onderneming eene toenemende belangstelling bij de ingezetenen, vooral bij het opkomend geslacht, ondervond, heeft de regering geraden geacht alles te moeten verbieden, wat niet regtstreeks tot de oprigting van het gedenkteeken betrekking heeft. Men heeft zich nu over deze zaak tot de staatsregering gewend.

— Uit het Badensche schrijft men het volgende: Onze velden zijn tegenwoordig zoodanig met muizen overdekt, dat niet minder dan 20,000 stuks van dit schadelijk ongedierte alleen in eene gemeente zijn gedood geworden. Van de schade die zij aanrigten is het onmogelijk zich een denkbeeld te vormen. Niet zoodra is de graanoogst afgeloopen, of zij trekken in menigte naar de [illegible], waar zij gevoeliger verliezen veroorzaken dan in de korenvelden. In eene nabrige kreits wordt men daarentegen geplaagd door de ratten, die [illegible] schrikbarend schijnen voort te telen.

— De *Manheimer Politische Zeitung* van den 12den dezer geeft een naauwkeurig verslag van de krijgsverrigtingen der Grieksch-Beijersche troepen in Maina. Het blijkt daaruit dat [illegible] trok, eenen zoo geduchten weerstand heeft gevonden, dat men zich genoodzaakt zag, met een verlies van 60 dooden, terug te deinzen, en dat men voorts, om verder onnoodig bloedvergieten te vermijden, intusschen eene strenge blokkade de voorkeur heeft gegeven, welke aan de landzijde door eene legermagt van 3000 man, aan den zeekant door een aantal ligte vaartuigen, onder het bevel van den kommandant *Canaris*, wordt uitgeoefend.

— Over de uitbarstingen van den Vesuvius schrijft men uit Napels, onder dagteekening van den 24sten Julij, het volgende:

„De sedert eenige dagen rustige Vesuvius heeft, den 18 dezer, wederom merkwaardige phenomenen opgeleverd. Dien dag hebben zich 's morgens ten 10 ure, behalve die, welke bij de laatste uitbarsting ontstaan zijn, twee nieuwe en kleine kraters gevormd, welke asch en steenen uitwerpen. Ten 8 ure 's avonds vloeiden vier nieuwe lava-stroomen uit den ouden krater tegenover Torre del Greco. Ten 9 ure verhieven zich twee groote vuur- en rookzuilen, en hulden den geheelen omtrek in eene diepe duisternis. Den 19den, ten 2 ure 's namiddags, vloeiden drie andere lava-stroomen uit den ouden krater; in dien ouden krater hebben zich twee kanalen gevormd, waaruit volkanische stoffen, zoo vloeibaar als water, stroomen. Ten 7 ure hield de lava-stroom op, doch de krater spuwde eene groote menigte asch, vuur, steenen en rook uit; deze rookzuil [illegible] den 20sten [illegible], dat de lucht geheel verduisterd was. Na middernacht lagen de uitbarstingen, welke eenigen tijd opgehouden had, op nieuw, en niet minder dan veertien lava-stroomen verspreidden zich naar alle kanten. De volkaan [illegible] met een schrikkelijk geraas, eene ongehoorde menigte water-, vuur- en steenmassa's uit. 's Nachts ten 2 ure was de Berg bijna geheel rustig, doch den 21sten, des namiddags ten 2 ure, vloeiden wederom acht lava-stroomen naar verschillende zijden. In den avond van dien dag stortte, na eene hevige uitbarsting, een groot gedeelte van den randt des grooten kraters in, zoodat de mond op nieuw, omstreeks 200 voeten wijder is geworden. De laatste berigten, van den 24sten, vermelden, dat de Vesuvius sedert rustig is."

— Te Livorno heeft zich een aktie-gezelschap gevormd, om eene regelmatige stoombootvaart tusschen deze haven, die van Marseille, de kusten van Afrika en Azië met Malta, Griekenland, Alexandrië en Konstantinopel daar te stellen. De handel van Livorno en Marseille belooft zich veel goeds van deze onderneming. Daartoe behoort een kapitaal van 700,000 franken, [illegible] is, er zijn 140 aandeelen, ieder van 5000 franken.

Zijner Majesteits besluit van 25 Julij.

Met aandacht hebben wij tot nu toe de maatregelen van bezuiniging gadegeslagen, welke in de tegenwoordige omstandigheden door de hooge regering zijn raadzaam geacht. Bij de beschouwing dier maatregelen hebben wij bijzonder gelet, of daaruit ook zoude zijn af te leiden eene verandering of wijziging in de staatkunde, welke de handelingen van het bestuur geleid heeft, om daaruit gevolgtrekkingen op te maken voor de al of niet waarschijnlijkheid eener spoedige afdoening of voor eene [illegible] beslissing van het hangend verschil tusschen de Noordelijke en Zuidelijke gewesten van het koningrijk.

Gedurende al den tijd dat onze aangelegenheden voor de Londensche minister-regtbank bepleit werden, zagen wij van dezen kant eene krachtige houding bij het bestuur en de natie, doch ook bij de overtuiging van inwendige sterkte, eene welwillende geneigdheid, om toe te geven daar, waar de levensbeginselen van ons onafhankelijk bestaan slechts eenige toegevendheid veroorloofden. Eindelijk zagen wij de [illegible], en na [illegible] eischen en vorderingen, eene vergadering uiteen gaan, die maar al te zeer in het nadeel van Oud-Nederland beraadslaagd had. De zaken bleven eenen geruimen tijd in *statu quo*, doch de Nederlandsche regering bleef desniettemin werkzaam, om een voorgewend geschilpunt in der minne te beslechten, en alzoo wederom eene gelegenheid tot het doen van nieuwe vorderingen aan gene zijde, uit den weg te ruimen.

Wel verre dat deze gedurige te gemoet koming tot afdoening der zaken, van deze zijde in het werk gesteld, aan gene zijde in aanmerking genomen werd, of toegeving van dien kant uitlokte, bleef men daar integendeel werkzaam, om de Nederlandsche regering in een hatelijk daglicht te stellen en af te schilderen als de oorzaak van telkens weder opkomende verwikkelingen.

Onze groote, in het [illegible] gewest van het Koningrijk vereenigde krijgsmagt, derzelver volkomene strijdvaardigheid, en den geest — zoo men zeide — krijgszuchtigen geest, waarmede dezelve bezield was, leverde dikwerf de stof tot [illegible] verwijtingen.

Wanneer men nu met eenige aandacht heeft gadegeslagen de pogingen, die van de zijde onzer wezenlijke vijanden en schijnbare vrienden en bondgenooten zijn aangewend geworden, om onenigheid en wantrouwen bij de natie te verwekken — hetgeen nog onlangs zoo onwedersprekelijk is bewezen geworden — en stemmen men daarbij vergelijkt de openbare en bekende magt, waarover die vrienden en die vijanden konden beschikken, dan moeten wij in het voorgewende omtrent de grootheid en hoedanigheid onzer strijdmiddelen andere geheime drijfveeren zoeken.

Eene talrijke gewapende burgerschaar had gedurende vier jaren op onze grenzen gestaan. Zulk eene langdurige afwezendheid uit de burgerlijke betrekkingen en het burgerlijk verkeer, waardoor noodwendig een aantal personen, die hun burgerlijk verband geheel [illegible] andere gewoonten aangenomen en geheel andere wenschen en verwachtingen moeten hebben doen koesteren, had velen hier te lande met een zekeren angst den plotselingen terugkeer van zulk een aantal armen en hoofden in den meer burgerlijken kring doen te gemoet zien. En hoezeer men in de standvastige houding en in het wijs beleid van het bestuur, welke, gedurende de noodlottige ogenblikken van ons vierjarig bedreigd bestaan, onwrikbaar bleven, het grootste vertrouwen stelde, zoo was nogtans, zelfs bij den bezadigste onzer landgenooten, dikwerf de vrees opgekomen, dat dat terugkeeren welligt het grootste struikelblok voor onze regering zoude opleveren, hetzij deze [illegible] gevolge eener geheele beslissing onzer zaken, hetzij [illegible] aan vergelijke vorderingen, of wel als een gevolg der gekenmerkte bereidwilligheid der regering, ter gemoetkoming tot verzoening, genomen mogt worden.

Zou het nu wel die groote krijgsmagt, derzelver strijdvaardigheid of geheele concentrering geweest zijn, die aanleiding tot de reeds gemelde verwijtingen hebben gegeven? Moet men hier niet veel eerder veronderstellen, dat de vrees, die hier te lande gekoesterd werd, een voorwerp van misdadige hoop en verwachting bij onze naburen geweest is, en dat men daarom als *conditio sine qua non* stelde, dat dan eerst de bereidwilligheid om weder te onderhandelen [illegible]

onze regering zoude blijken, wanneer zij met eene geheele of ten minste gedeeltelijke ontwapening begon.

Wij willen het niet ontkennen, dat ook wij [illegible] eene plotselijke ontwapening hebben [illegible] toen [illegible] het [illegible] jaar [illegible] daarmede een begin maakte, en waarbij niet [illegible], vooral niet de gevolgen voorzien waren.

Wij hebben nimmer aan de bereidwilligheid der hooge regering, om, gelijktijdig met in achtneming van hoogere belangen, te voldoen aan de oogenblikkelijke stoffelijke belangen der natie, en de schijnbare bondgenootschappelijke vordering onzer naburen, getwijfeld, en daarvan bewust, waren wij de eerste, die de op handen groote maatregel van bezuiniging [illegible] aankondigden dat het bezoek des Konings aan het leger aan veler verlangen zoude voldoen.

Wanneer wij nu den aard van den thans genomen maatregel van naderbij bezien, dan kunnen wij niet af zijn lof toe te zwaaijen aan het hooge oorlogsbestuur, voor de wijze waarop gevreesde moeijelijkheden zijn voorgekomen, zonder dat de steun van het leger iets in krachten verloren heeft.

Ook daaruit blijkt eene gevestigde en welgeordende loop van zaken, en een wijs beleid in het huishoudelijk bestuur van den staat. Doch alleen voor de binnenlandsche staatkunde [illegible] wijziging genoemd worden, terwijl [illegible] de buitenlandsche [illegible] staatkunde, een geregtig voorwendsel tot verlenging der geschillen, wordt weggenomen.

Wij zeiden: eene wijziging in de binnenlandsche staatkunde, omdat de schatkist en ons gewest tevens aanmerkelijk worden verligt: omdat de zoo lang uit hunne haardsteden verwijderde burgers, als het ware trapsgewijze in aanraking met hunne vorige huisgeden, ofschoon gedeeltelijk voor als nog in het krijgsmansgewaad gedoscht, in verband met derzelver verpligtingen, echter van lieverlede worden teruggeleid tot het rustiger genot van burgerlijke betrekkingen en burgerlijk verkeer. Te midden van familie en kennissen blijft hun tijd en gelegenheid open zich wederom langzaam te acclimateren en voor de toekomst te zorgen, zoo lang een hooger zorg voor hun bestaan nog is wakende. Een driemaandsch verblijf aldaar zal genoegzaam zijn, om aan de gemoederen die rustige stemming te hergeven, die het oorlogsgewoel zoo onzacht had afgebroken, en om eene vergelijking tusschen het dikwerf vervelende kantonnements-leven en tusschen den rustiger doch ook meer bedrijvenden en levengevende burgerstaat, ten voordeele van dezen laatsten, [illegible] uitvallen.

Beschouwt men dezen maatregel met betrekking tot de buitenlandsche staatkunde, dan zien wij daarin niets dan eene ruimere kantonnering der troepen van het leger te velde en [illegible] strijdvaardigheid. De regten van Oud-Nederland, zijn ook te deugdelijk bewezen, dan dat de staatkunde der regering daaromtrent eene wijziging zoude kunnen ondergaan. Neen, nog is het zwaard niet in de schede, en wanneer onze moedige burgerscharen meer wijd en zijd op den vaderlandschen bodem verspreid is, dan zal zij ook dan voorzeker nieuw voedsel opdoen, voor [illegible] voor het vaderland, voor hare [illegible] en voor hare trouw aan den koning.

En [illegible] omstandigheden eene [illegible] concentratie noodzakelijk maken, dan nog is de genomen maatregel met zoo veel wijs beleid ten uitvoer gebragt, dat slechts weinige dagen daartoe noodig zijn.

Zagen wij in de jaren 1830 en 1831, talrijke benden gewapende burgers en vrijwilligers, door den werkzamen en administratieven geest van den admiraal- en kolonel-generaal, van wijd en zijd, achtervolgens naar de bedreigde grenzen snellen, en in den tijd van vijf à zes maanden een leger van 100,000 man vormen; thans zonder dienzelfden [illegible] in den tijd [illegible] dagen wanneer de nood dringt geheele divisiën en brigaden vereenigd in [illegible] leger zenden, en zonder den krijgsmansgeest te hebben doen lijden, zou het altijd wenschelijk verlangen naar burgerlijke rust en vrede nieuw voedsel voor de toekomst hebben opgedaan.

D. P.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — Het is bekend, hoe in den dertigjarigen oorlog (1618-1648), GEORGE FREDERIK, Markgraaf van *Baden-Durlach* in den slag bij *Wimpfen*, aan den *Neckar* (6 Mei 1622), voor de vereenigde Oostenrijksche en Spaansche Magt [illegible] de [illegible] eens Veldheer [illegible] had [illegible] hij, gedrongen door de smeekingen van zijn volk het slagveld moest ruimen, gered werd, doordat 400 burgers van *Pforzheim*, die hem tot lijfwacht dienden, zich ter zijner bescherming stelden en den vijand verhinderden den Vorst te vervolgen, maar ook allen in dit heldhaftig bedrijf van zelfopoffering den heldendood stierven. In de slotkerk te *Pforzheim*, welke in den laatsten tijd, [illegible] Hertog [illegible] kunstwerken [illegible] is versierd geworden, [illegible] de nagedachtenis van die 400 Pforzheimer-helden een gedenkteeken opgerigt. Hetzelve is tegen een der muren van de kerk geplaatst, en in Gothieken stijl van geelen zandsteen vervaardigd. De zamenstelling van dit monument leverde groote moeijelijkheden op, vooral, omdat men verlangde dat de geslachtnamen dier 400 burgers daarop gevonden werden. Desniettemin is het gedenkstuk in een goeden smaak ontworpen en vervaardigd. Onder een medaillon, bevattende het borstbeeld van den Markgraaf GEORGE FREDERIK, vervaardigd naar eene medaille van dien tijd, leest men: *Haec sunt nomina civium Portensium, qui ad Wimpinam pugnaverunt, quotquot referiri poterant*: d. i. » deze zijn de namen der burgers van *Pforzheim* die bij *Wimpfen* gestreden hebben, voor zoo verre zij hebben kunnen gevonden worden". Daaronder volgt dan de lijst der gesneuvelde Pforzheimers in drie kolommen. De hoofdinscriptie luidt dus:

Virtuti et fidei
quadringentorum civium Portensium
qui principi suo
Georgio Friderico, marchioni Bada-Durlacensi
in proelio ad Wimpinam, [illegible]
praeclara morte occubuerunt,
hoc monumentum fieri curavit
Leopoldus Magnus dux Badensis;
civibus in testimonium bene servatae
majorum fidei
posteris gloriae et exemplo.
MDCCCXXXIV.

dit is: » Aan de dapperheid en trouw der 400 burgers van *Pforzheim*, die voor hunnen Vorst GEORGE FREDERIK, Markgraaf van *Baden-Durlach* allerhardnekkigst strijdende in den slag bij *Wimpfen*, op den 6den Mei 1622, eenen roemrijken dood gestorven heeft, LEOPOLD, Groot-Hertog van *Baden*, dit gedenkteeken doen oprigten, voor de burgers tot eene getuigenis der uitmuntend gehandhaafde voorvaderlijke trouw, voor de nakomelingen tot roem en voorbeeld." Bij de inwijding van dit gedenkteeken heeft de Groot Hertog eene medaille laten slaan, waarvan de Heer KACHEL te *Karlsruhe* de stempel heeft gesneden. Op de voorzijde ziet men de beeltenis van den Groot-Hertog met het gewone omschrift, en op de keerzijde staat het gedenkteeken zelve afgebeeld, met het omschrift: *Den 400 Pforzheimern, gefallen bei Wimpfen, d. 6 Mai 1622*. Onder het Monument leest men de dagteekening der inwijding: *Den 6 Mai 1834*. Deze medaille wordt als een verdienstelijk kunstwerk geprezen.

RUSLAND. — De Russische Akademie ter bevordering van Russische Taal en Letterkunde, heeft met Keizerlijke bewilliging, uit haar [illegible] eene som van 10,000 roebels bestemd tot het stichten van gedenkteekenen voor twee harer voormalige medeleden, den overledenen Rijks-geschiedschrijver KARAMSIN te *Simbirsk* en den Dichter DERSCHAWIN te *Kasan*.

ITALIË. — Men schrijft uit *Palermo*, dat het werk van den Hertog van SERRA DI FALCO over de oude stad [illegible] bijna voltooid is [illegible], versierd met 32 gegraveerde platen, zal eene volledige geschiedenis dier stad behelzen, en eene beschrijving van derzelver merkwaardige overblijfselen, waarin belangrijke bijdragen zullen voorkomen voor de Geschiedenis der Bouw- en Beeldhouwkunst.

FRANKRIJK. — In het *Bulletin de l'Institut Archéologique* van Januarij dezes jaars, vindt men, naar eenen brief van den Pruissischen Minister te *Rome*, den Heer BUNSEN, eenige bijzonderheden nopens de ontdekking van een beeld van SESOSTRIS, uitgehouwen in eene rots, digt bij het oude *Berytus* in *Syrië*. Bij dit beeld is een hieroglyphisch opschrift gevoegd, welk opzettelijk schijnt afgedeeld te zijn, maar waarvan men nog de naam RAMSES, zijnde die van SESOSTRIS, en daarbij een Persepolitaansch opschrift lezen kan. Men ziet in deze ontdekking eene nieuwe bijdrage voor de geloofwaardigheid van den Griekschen Geschiedschrijver HERODOTUS, die, sprekende van de veroveringen van SESOSTRIS in *Azië*, verhaalt, dat hij zelf verscheidene afbeeldingen van dien veroveraar in de rots uitgehouwen, welke deze als gedenkteekenen van zijne togten had achtergelaten, in *Fenicië* en elders gezien had. Zij, die met de Archeologie van *Azië* bekend zijn, weten, dat de aloude volken van dat werelddeel, of althans derzelver beheerschers, de groote gewrochten der natuur tot de grondstoffen namen, om hunnen roem te vereeuwigen. Geheele rotsen en graniet-bergen werden tot figuren gebeeldhouwd of afgehouwen en met reusachtige bas-reliefs bewerkt; en nog vindt men daarvan hier en daar overblijfselen, op den ouden reisweg van *Babel* naar *Medië's* hoofdstad, *Ecbatana*, en in andere streken. Volgens de laatst uitgekomen Catalogus van het Museum van schilderijen in de *Louvre* te *Parijs* blijkt, dat hetzelve bestaat uit 1358 schilderstukken, waaronder zich bevinden 17 stukken van [illegible] 14 van WOUWERMAN.

Hedel in *Bommelerwaard*. In den avond van 13 dezer, omstreeks 8 uren, barste op het alleronverwachts in deze Gemeente, een zeer hevige en allezints noodlottige brand uit, waardoor in weinige uren, *zeventien* huizen, *drie* afzonderlijke schuren en een hooiberg, met het grootste gedeelte der zich daarin bevindende goederen, mitsgaders al het koorn, hooi, stroo, als anders, welke producten reeds allen waren ingezameld, zijn in de asch gelegd en geheel verbrand. De krachtdadige toegebragte hulp en ondersteuning door de

brandspuiten van Driel en Engelen, en door ingezetenen der omliggende dorpen, heeft te weeg gebragt, dat de brand zich niet verder heeft verspreid, en dat de *geheele* gemeente geen prooi der vlammen is geworden; ook de toegebragte hulp van Zalt Bommel, heeft belangrijk medegewerkt tot het blusschen der steeds brandende voorwerpen. In het bijzonder erkennen Hedels ingezetenen de inspanning en onvermoeide doelmatige werkzaamheid der brandmeesters en verdere geëmployeerden der Drielsche Brandspuit, daar zonder dezelve de gevolgen onberekenbaar zouden zijn geweest.

De heer Kommandant van het fort Crevecoeur, met deszelfs officieren en manschappen, mitsgaders een detachement van het fort Sint-Andries, welke allen waren toegesneld, hebben ook in deze veel toegebragt, om hulp te verleenen en orde te handhaven.

Zijne Excellentie de heer Staatsraad gouverneur der provincie Gelderland, welke in den voormiddag van dezen noodlottigen dag de gemeente had bezocht, heeft zich dadelijk den volgenden morgen, bij het vernemen van den ramp, wederom binnen de gemeente begeven, ten einde de noodige maatregelen te beramen tot verzorging van die ongelukkige slagtoffers, welke van alles zijn beroofd geworden.

De ingezetenen van Hedel, welke bij iedere gelegenheid mede de eerste waren, tot het doen van milde bijdragen aan ongelukkige landgenooten, zien zich thans in de treurige noodzakelijkheid gebragt, om op hunne beurt de weldadigheid aan Neerlandsch ingezetenen in te roepen ten einde de veroorzaakte schade eenigzins moge worden gelenigd.

De ondergeteekenden zoo veel in hun vermogen is willende medewerken ter verzachting van het lot der door dezen ramp ongelukkig gewordene ingezetenen van Hedel, en steunende op de bekende liefderijke gezindheid in Nederland, zullen zich te zamen en ieder afzonderlijk belasten, met het in ontvang nemen der giften, welke men daartoe mogt gelieven af te zonderen, terwijl de ondergeteekenden na afloop hunner taak, van die giften en derzelver aanwending door middel van eenige algemeen gelezen wordende nieuwsbladen, verantwoording zullen te doen.

Hedel, den 15den Augustus 1834.

Hoffmann van Hoey, Districts-Commissaris,	}	Zalt-Bommel.
Engelen, Ontvanger.	}	
A. G. van der Straaten, Assessor.	}	Hedel.
W. Rapper, Predikant.	}	
van Heusden, H. R. Pastoor.	}	

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

MAANDAG, *den 18den Augustus.*

TARWE. — Bij vorige prijzen verkocht: 125 ℔. puike O. Vriesche Pools. *f* 242; — 126 puike bonte dito *f* 220; — 124, 126 bonte Poolsche *f* 180, naar kwaliteit; — 127 [illegible] *f* 180; — 129 Rost. [illegible] *f* 168; — 128 witbonte dito *f* 140; — 127 [illegible] *f* 150; — 128 Mecklenb. *f* 166; — 127 Holst. *f* 162; — 128 witte Geldersche *f* 156.

ROGGE. — Prijshoudend: 122 ℔. Drents. *f* 123; — 118, 119, 120 dito *f* 118, 119, 120; — 120 O. Pruiss. op 't water *f* 118. — [illegible] 121 [illegible] *f* 84; — 108 Deens *f* 80.

HAVER. — Weinig handel: 79 ℔ voer *f* 67.

BOEKWEIT. — In weinig doen: 124 ℔. Handerwijker *f* 120; — 120 Amersfoortsche *f* 120.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, *den 19den Augustus.*

		Laagste koers.	Hoogste koers.	Laatste koers.
Nederland.	pCt.			
Werkel. schuld	2½	50¾	51	50⅞
[illegible]	5	97[illegible]	97[illegible]	97[illegible]
[illegible] dito				
Kansbill. dito		21½	21[illegible]	21[illegible]
Amort. Syndic.	4½	89[illegible]	89[illegible]	89[illegible]
Dito dito	3½	77	77[illegible]	77[illegible]
Schuldbrieven	6	100[illegible]		
Oorlogsleen.	5	100[illegible]		
Leening 1831	6			
Handel-Maats.	4½			
Frankrijk.				
Inschr. Grootb.	5			
Rusland.				
Dito per 12 Aug.	5			
Spanje.				
Certificat. Amst.	5	41[illegible]	42[illegible]	41[illegible]
Dito *f* 2000	3	26[illegible]	27[illegible]	27[illegible]
Uitgest. Schuld.	5	9[illegible]	9[illegible]	9[illegible]
Cert. Dons Lond.	5	33[illegible]	33[illegible]	33[illegible]
Napels.				
Certificat. *L & B*	5			
Dito *Falc. R. C.*	5			
Leen. Lond. *R.*	5			
België.				
Obl. *Hope* 1828.	5	102[illegible]	102[illegible]	
Dito dito 1829.	5	102[illegible]		

		Laagste koers.	Hoogste koers.	Laatste koers.
	pCt.			
Cert. dito 1832	6	96	96[illegible]	
Obl. te Londen [illegible]				
Certif. te Hamb.	5			
Inschrijv. Asch.	6	67½		
Certificat. dito	6	67½	67½	
Polen.				
Aand. Loot. fl. 300		116[illegible]		
Pruissen.				
Dito dito R. 50.		100[illegible]	100[illegible]	100[illegible]
Oostenrijk.				
Dito dito *f* 100.	4			
Dito dito *f* 250.	4			
Metalliek.	5	96[illegible]		
Dito Lond. gen.	5			
Dito	2½	50[illegible]		
Oblig. *Goll & C.*	5			
Dito	4			
Cert. Stadsb. dit.	2½			
Weens. Bankact.				
Denemarken.				
Leening te Lond.	3			
Brazilië.				
Dito *Rothschild*	5	76[illegible]	77	76[illegible]
Colombia.				
Dito te Londen	6			

Te Huur om dadelijk te aanvoerden:

Een BOVENHUIS met KELDER, POMP, OPENPLAATS, enz. staande in de [illegible]. Te bevragen bij J. VAN DIJCK, op de [illegible] te Breda.

*** De Boekverkooper J. OOMKENS, te *Groningen*, zal bij inteekening uitgeven: *MELODIJEN DER 150 PSALMEN*, benevens de *GEBEDEN, LOF- en BEDEZANGEN*, geschikt voor *Orgel en Piano Forte*, met de noodige *Harmonie in Generaal Bas-stijl*, door W. G. [illegible], *Organist van de Groote Kerk te Groningen*, in lang 4°. à *f* 5; alsmede 20 *PRELUDIUMS* door [illegible], à 60 Cents. De naam van den Componist strekt eene aanprijzing [illegible]; de inteekening staat open tot den laatsten September [illegible], bij de voornaamste Boekhandelaren in het Rijk.

*** Bij JOH. NOMAN EN ZOON, Boekhandelaars te Zalt-Bommel, is in het licht verschenen en alom verkrijgbaar:

WEDERWOORDEN

VAN DEN

GELOOVIGEN,

door ELZEAR ORTOLAN, prijs 60 cents.

Van dit allerbelangrijkste werkje, is in onderscheidene Tijdschriften reeds de gunstigste melding gemaakt.

*** *HET* [illegible] *bij den Dood van* [illegible] DORP, door Mr. [illegible] te Gorinchem bij [illegible] VAN DER WAL, [illegible] Breda, is bekomen bij BROESE EN COMP. te Breda. [illegible]

*** Bij den Boekhandelaar J. VAN HOUTRIJVE, te Dordrecht, wordt uitgegeven en is overal verkrijgbaar gesteld:

A. K. D. WOOD, Jr., HET SLOT VAN YSSELMONDE, een berijmd verhaal met gegraveerde plaat van *A. G. Rooderwijk*, in karton *f* 3,40.

BIJ BROESE EN COMP., TE BREDA,

ZIJN DE VOLGENDE BELANGRIJKE HOOGDUITSCHE WERKEN VOORHANDEN:

I. Atlas der merkwürdigsten Schlachten, Treffen und Belagerungen der alten, mittlern und neuern Zeit in 200 Blättern. Von *Fr. v. Kausler* Major im [illegible] Würtemberg. Generalquartiermeister Stabe. 1e — 6e Lieferung . . . *f* [illegible]

II. *H. von Malter*, Vorlesungen über angewandte Taktik zum Unterrichte und zum Selbststudium. 2 Theilen, mit Planen » 25,—

III. *J. W. Busch*, Die beste, wohlfeilste Feuerungsart, nach einem neuen Systeme theoretisch dargestellt, mit ausführlicher Anweisung zur practischen Anwendung . . » [illegible]

IV. *L. Blesson*, Feld-Befestigungskunst für alle Waffen. 2 Theilen . . . . » 1[illegible]

V. Felddienst Reglement für die Grossherzoglich Badischen Truppen . . . . » 3,—

VI. [illegible] Lehr- und Erfahrungsätze aus [illegible] der Kriegswissenschaften [illegible] Kriegsgeschichte. 2 Theilen . . . . » [illegible]

VII. *Von Hann*, Felddienst der Infanterie . . . . . . » 1,—

VIII. *J. Malter*, Leitfaden auf Märschen, Vorposten, Patrouillen, und zur Orientirung für den Unterricht in den Compagnie-Schulen . . . . » 1,[illegible]

IX. Das Befreiungsjahr. Ein Tagebuch der Vertheidigung Hamburgs gegen das Französische Heer unter Marschall Davoust im Jahre 1813 . . . . » 2,—

X. *J. G. von Hoyer*, Litteratur der Kriegswissenschaften und Kriegsgeschichte . . . . » [illegible]

XI. Geschichte des Kriegswesens. 2 Theilen. . . . . » [illegible]

XII. Uebersicht der Befestigungskunst. Als Leitfaden für [illegible] von Heften, und zum [illegible] Vorträgen. 1e und 2e Heft. . . . . » 1,[illegible]

XIII. *Valentini*, Die Lehre vom Kriege. 4 Theilen. » 20,[illegible]

XIV. *C. von Clausewitz*, Die Feldzüge von 1799 in Italien und der Schweiz. 2 Theilen. . . . . » 11,[illegible]

XV. *Bischoff* und *Möller*, Vergleichendes Wörterbuch der alten, mittlern und neuen Geographie . . . . » [illegible]

XVI. *G. D. Marbach*, Populäres Physikalisches Lexicon oder Handwörterbuch der gesammten Naturlehre für die Gebildeten aus allen Ständen. Jeder Lieferung. . . . » [illegible]

XVII. Bilder-Conversations-Lexicon für das Deutsche Volk. Jeder Lieferung . . . . » —,[illegible]

XVIII. *G. J. M. v. Laczynski*, Theorie der Aëronautik oder Mathematische Abhandlung über die Leitung der Aërostaten durch Ruder, Segel und comprimirte Luft. . . . . . . » 6,—

XIX. ——— Anleitung aus der [illegible] die Abweichungen der Magnetnadel [illegible]

XX. [illegible] metrie. . . . . » 1,80.

XXI. *H.* [illegible] . . . » 6,—.

XXII. *Adam Burg*, Ausführliches Lehrbuch der höhern Mathematik. Mit besonderen Rücksicht auf die zwecke des practischen Lebens. 2 Theilen. . . . . » 12,—.

XXIII. *Joseph Salomon*, Lehrbuch der reinen Elementar-Geometrie zum öffentlichen Gebrauche und Selbstunterrichte » 3,40.

XXIV. *J. Steiner*, Die Geometrischen Konstructionen, ausgeführt mittelst der geraden Linie und eines festen Kreises » 1,[illegible]

XXV. *Neumayer*, Die Sichersten Mittel wider Magenkrampf und Magenschwäche . . . . » 1,60.

XXVI. *Kröger-Hansen*, Die Homoeöpathie und Allopathie » 4,70.

XXVII. *Leupoldt*, Über Bedeutung und Werth der Homoeöpathie . . . . » —,[illegible]

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.